

den samme lettere Afgang til billige Laan. Det forekommer mig, at enten det er en Højer paa Landet, der eier et Hus, eller det er en Højer i Kjøbstaden, der eier et Hus, bliver Forholdet ganske det samme, og naar man overhovedet finder det rigtigt, at Staten søger at lette Afdgangen til Laan for saadanne Eiendomsbesiddere, forekommer det mig, at man maa stille dem ens i saa Henseende. Ganske vist vil man kunne sige, at Erfaringen har vist, at Kjøbstadeiendomme ere mere ubstatte for Fluktuationer i Værdi end Landeiendomme; men jeg tror, at dette gjælder ligesaa fuldt om Huse uden Jord paa Landet, hvor der drives en Næringsdrift, som efter sin Natur ganske svarer til Kjøbstadnæringsen eller Huse uden Jord paa Landet, der beboes af Arbejdere. Der ville Fluktuationerne i Værdi stille sig ganske paa samme Maade, og jeg tror ikke, at der er mere Risiko ved at udstrække Loven til Kjøbstadeiendomme af denne Art, end der har været ved at udstrække den til Landhuse af denne Art. Det ærede Medlem for Frederiksberg Amt 2den Valgkreds (S. Hage), som iøvrigt i Hovedopfattelsen af Loven om Husmandskreditforeningerne har gjort en meget lignende Opfattelse gjældende som den, jeg har forfægtet, mente i sidste Møde, at han ikke kunde gaa med til det Forslag, jeg har tilladt mig at stille, fordi han ikke kunde erkjende, at det var rigtigt at udstrække Loven videre, naar man fastholdt, at den i og for sig var urigtig. Jeg tror, at man meget godt kan sige: Jeg anser denne Foranstaltning for i og for sig mindre hensigtsmæssig, men skal den finde Sted, bør den ialtsald finde Sted under ligelige Vilkaar, lige Hensyn til alle Sider; saa bør man aabne Afgang for alle dem, der opfylde de fastsatte Betingelser. Enhver vil sikkert have fundet, at dersom man i den tidligere Lov havde fastsat, at Loven ikke skulde finde Anvendelse t. Ex. paa Eiere af Huse i Aalborg og Frederiksberg eller andre Amter, havde det været i høi Grad urætfærdigt. Jeg ser ikke, at Forholdene blive væsentlig anderledes, fordi Salen er om Kjøstadeiendomme ligeoverfor Huse paa Landet. For mig stiller det sig, som jeg sidst udalte, saaledes, at jeg kun, forsaavidt dette Forslag bliver vedtaget, kan stemme for det foreliggende Lovforslags videre Fremme. Naar jeg nu subsidiært har stillet et Vndringsforslag, som kun omfatter Huse paa Kjøbstadjord, er Grunden ikke den, at jeg erkjender, at Retfærdighedsrævet derved bliver fyldestgjort, men Grunden er simpelthen den, at det efter de fremkomne Udtalelser kan blive tvivlsomt, om det principale Forslag vil blive vedtaget her, og at jeg da tror, at der ialtsald ved Vedtagelse af det subsidiære Forslag gjøres Noget af den Urret god, som er stet ved Loven af 1880. Mig fyldestgjør det ikke, men jeg tror, at der findes Medlemmer her i Salen, som ialtsald ville være til-

bøjelige til at faae denne Forandring indført i Loven, selv om den første, Hovedforandringen, ikke kan gennemføres, og da jeg derfor overhovedet var kommen ind paa at stille Vndringsforslag, tror jeg, det var rigtigt at lade dette Vndringsforslag følge med.

Indenrigsministeren (Steel): Det ærede Medlem forelagde denne Sag paa en Maade, som om den var ganske ubekjendt i Thinget. Det er en Sag, som har været debatteret overordentlig vidtløftig tidligere, og Grundene have i stor Udførlighed været anførte for og imod. Naar nu det ærede Medlem siger, at det er en overordentlig stor Urret, der er begaaet mod Kjøbstæderne, ved at de smaa Eiendomme der ikke have faaet samme Afgang som de smaa Eiendomme paa Landet til at faae en billig Kreditforening, saa er det jo ikke det, Spørgsmaalet er om. Spørgsmaalet er om, hvorvidt der skal negtes dem Afgang til Landboernes Kreditforening, og ikke, om de i det Hele skulde have Lov til at faae en Kreditforening. Det Sidste har aldrig været negtet. Det blev erkjendt under Sagens Behandling, da Loven kom frem, at Kjøbstæderne skulde have en Udkomst til at faae den samme Begunstigelse, som Landboerne have; dog maa jeg bemærke, at der ikke ligger hverken en Samfundsinteresse eller statsøkonomisk Interesse i, at en saadan lettere Afgang til Laan for de mindre Eiendomme i Kjøbstæderne bliver givet som den, der er tilstede ligeoverfor Landboerne, og som stærkt blev hævdet dengang. Men ikke desto mindre gif man ikke videre end til at sige, at de kunde nyde den samme Begunstigelse som Landboerne; men deri ligger ikke, at det skal være af den samme Kasse som Landboerne. Derved blev Sagen staaende dengang, og jeg lovede at tilviebringe Oplysninger om, hvorvidt der maatte erkjendes at være en virkelig Trang til, at Kjøbstæderne fik en saadan lille Kreditkasse som den, der var givet Landet. Disse Oplysninger bleve indhentede fra alle Landets Kjøbstæder, og det Indtryk, som de Erklæringer, jeg fik tilbage, gav — hvilket jeg i sin Tid har gjort Rede for, ialtsald for de Mænd her, som interesserede sig væsentlig for Sagen —, var absolut, at der ikke var nogenformelt Trang til Oprettelsen af en saadan Kreditkasse. Nu at ville drage den ind ved denne Leilighed under disse smaa Kreditforeninger for Husmand vilde være saameget vansteligere, som disse sidste nu ere organiserede, og det er jo klart, at paa Grund af den væsentlige Forskel mellem de smaa Landbygninger og de smaa Kjøbstadbygninger maa der organiseres en særlig Administration for disses Bedkommende. At det vilde være en Ulempe og en befofelig Ulempe for de bestaaende Kreditforeninger, er klart. Men desuden vil jeg gjøre opmærksom paa, hvad jeg ikke veed, om den ærede Forslagsstiller har set, at det er dog muligt, at hvis der skulde op-